

MEDNARODNA KONFERENCA O SOCIALNI INTEGRACIJI INVALIDOV

Socialna integracija invalidov je bila tema mednarodne konference, ki je potekala od 23.8. do 29.8.1987 v Gödölu pri Budimpešti. Organizirala jo je madžarska podružnica sveta Council of International Programs iz Clevelanda (ZDA). Na konferenci je bilo okrog 350 udeležencev iz 40 držav, program pa je obsegal predstavitve skrbi za invalide na Madžarskem in delo v skupinah.

Koncept konference je bil širok in ni zajemal le invalidov v klasičnem pomenu besede (telesnih invalidov, duševno prizadetih itd.), temveč je v to populacijo uvrstil tudi alkoholike, osebe s suicidalnimi idejami, osebe z različnimi oblikami deviantnega vedenja, uživalce drog in podobno.

Gostitelji so pripravili rezultate nekaterih raziskav, ki ugotavljajo stanje, iščejo vzroke in poti, kako izboljšati razmere, ki pogojujejo invalidnost. Kot v vseh socialističnih državah tudi na Madžarskem socialna politika obravnava potrebe ljudi z vidika proizvajalcev. Torej naj bi bili socialna in ekonomska politika organsko povezani, pri čemer naj bi bil poudarek na demokratičnosti in solidarnosti. Svetovna gospodarska kriza je razkrila pojave, za katere so mislili, da so značilni le za tržne (kapitalistične) družbe: pomanjkanje resursov, inflacija, nezaposlenost, pomanjkanje socialne varnosti, revščina, neenakost. V takem kontekstu se tudi invalidnost kot odgovor na patološko družbeno stanje kaže v precejšnjih razsežnostih:

- število samomorov je od srede petdesetih let v stalnem porastu; Na Madžarskem imajo najvišjo stopnjo suicidalnosti na svetu (44,4 samomorov na 100 tisoč prebivalcev),
- alkoholizem je v stalnem porastu; ocenjujejo, da je na Madžarskem od 400 do 500 tisoč alkoholikov (vseh prebivalcev je okrog 11 milijonov),
- narašča uporaba drog; letno jemlje droge od 30 do 50 tisoč oseb,
- okrog 24 % odraslih prebivalcev trpi za nevrozami,
- čeprav naraščajo nekatere oblike deviantnega vedenja, stopnja kriminalitete ni posebno visoka.

Vzroke za tovrstno "družbeno invalidnost" iščejo v pomanjkljivi socializaciji v

otročtvu, stresih pri odraslih prebivalcih in normah ter vrednotah madžarske družbe.

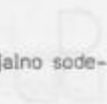
Preventivne ukrepe izvajajo na makrosocialni ravni (usmerjanje migracijskih procesov, spreminjanje norm in vrednot) in na posameznih družbenih segmentih (mreža centrov za pomoč družinam, zdravstvena pomoč nevrotikom, centri za pomoč v duševni stiski, omejitve preskrbe z alkoholnimi pijačami).

Temelj socialne integracije invalidov je družina, kajti izobrazbeni nivo družine določa izobraževalne in druge perspektive otrok. Šole niso sposobne eliminirati neenakih izobrazbenih možnosti, zato oblike družbene skrbi za invalide temeljijo na družini.

Odprtost, s kakršno so gostitelji predstavili družbeni vidik invalidnosti, se mi zdi pomembnejša kot naštevanje šol in centrov za usposabljanje invalidov. Na konferenci je delo potekalo v 15 skupinah. Nemogoče je bilo sodelovati v vseh, vendar se je iz razgovorov dalo izluščiti nekaj osnovnih smernic za socialno integracijo:

- institucionalna skrb za invalide je preveč toga in ne zadovoljuje potreb posameznika,
- vse večji je poudarek na prostovoljnem delu, ki pride do izraza predvsem v pristočasnih dejavnostih in transportu,
- za uspešno vključevanje invalidov v družbo je potrebno spremeniti miselnost ne-invalidov in ustvariti ustrezno družbeno klimo.

Spoznanja in metode dela se spreminjajo, dopolnjujejo, razvijajo. Programe, ki obravnavajo praktične in teoretične vidike dela z ljudmi, je začel pred tridesetimi leti izvajati Council of International Programs iz Clevelanda, potekajo pa v različnih mestih Združenih držav Amerike. Tem pobudam so sledili tudi na Finskem, Norveškem, Švedskem, v Franciji, Zvezni republiki Nemčiji, Nizozemski, Veliki Britaniji in Indiji. V tovrstne programe se vključuje tudi Jugoslavija, čeprav pri nas vse poteka le na osebno iniciativo in osebnih informacijah. Potrebno bi bilo razmisliti, kdo bi pri nas lahko prevzel skrb za organizirano tovrstno izobraževanje socialnih delavcev in drugih strokovnjakov, ki delajo na socialnem področju. Morda je to lahko izziv za Višjo šolo za socialne

delavce v Ljubljani, ki bi z izkušnjami ob svojem delu lahko ustvarjalno sodelovala s tovrstnimi institucijami iz drugih držav.

Zvonka Pretnar